

מתחייב בנפשו, ולא עוד, אלא נותנים עליו על הארץ ושעבוד רע, שכתוב ביששכר ויט שכמו לסבל. מה זה ויט? סטה, כמו שגאמר (שמואל א-ח) ויטו אחרי הבצע. מי שפוטה דרכו ועצמו שלא לסבל על תורה, מיד ויהי למס עבד.

פתח רבי שמעון ואמר, (משלי ח) להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא. אשריהם בני העולם, אותם שמשפדלים בתורה, שכל מי שמשפדל בתורה, נאהב למעלה ונאהב למטה, ויורש בכל יום ירשת העולם הבא. זהו שכתוב להנחיל אהבי יש. מה זה יש? זהו עולם הבא שלא פוסקים מימיו לעולמים ונוטל שכר טוב עליון שלא זוכה בו אדם אחר, ומיהו? "יש. ומשום כך רמז לנו בשמו של יששכר שהשתדל בתורה - יש שכר. זהו שכר של אותם שמשפדלים בתורה, "יש.

כתוב (דניאל ז) חזה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב וגו' חזה הוית עד די כרסון רמיו - כשנחרב בית המקדש, שני כסאות נפלו, שנים למעלה ושנים למטה. שנים למעלה, כי התרחקה התחונה מהעליונה. כסא של יעקב התרחק מכסא דוד, וכסא דוד נפל. זהו שכתוב (איכה ב) השליך משמים ארץ. שני כסאות למטה - ירושלים, ואותם בעלי התורה. והכסאות שלמטה כמו הכסאות שלמעלה, בעלי התורה, הינו כסא של יעקב. ירושלים הינו כסא של דוד. ועל זה כתוב עד די כרסון, ולא כסא. כסאות רבים נפלו, וכלם לא נפלו אלא מעלבונה של תורה.

אלא מעלבונה דאורייתא.

אתחייב בנפשיה. ולא עוד אלא דיהבין ליה עולא דארעא, ושעבודא בישא, דכתיב ביששכר, ויט שכמו לסבל, מהו ויט, סטא. כמה דאת אמר, (שמואל א ח) ויטו אחרי הבצע. מאן דסטא ארחיה וגרמיה, דלא למסבל עולא דאורייתא, מיד ויהי למס עובד.

פתח רבי שמעון ואמר, (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואצרותיהם אמלא. זכאין אינון בני עלמא, אינון דמשפדלי באורייתא, דכל מאן דאשתדל באורייתא, אתרחים לעילא, ואתרחים לתתא, ובכל יומא, ירותא דעלמא דאתי. הדא הוא דכתיב, להנחיל אוהבי יש. מאי יש. דא עלמא דאתי דלא פסק מימיו לעלמין, ונטל אגר טב עלאה, דלא זכי ביה פר נש אחרא, ומאי איהו. "יש. ובגיני כך, רמיז לן שמא דיששכר דאשתדל באורייתא, יש שכר. דא הוא אגרא דאינון דמשפדלי באורייתא, "יש.

כתיב, (דניאל ז) חזה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב וגו'. חזה הוית עד די כרסון רמיו, כד אתחרב בי מקדשא, תרי כרסון נפלו, תרי לעילא, תרי לתתא. תרי לעילא, בגין דאתרחיקת תתאה מעלאה, פרסייא דיעקב אתרחיקת מפרסייא דדוד. ופרסייא דדוד נפלת. הדא הוא דכתיב, (איכה ב) השליך משמים ארץ. תרי כרסון לתתא, ירושלים, ואינון מארי דאורייתא. וכרסון דלתתא כגוונא דכרסון דלעילא, מריהון דאורייתא היינו כרסייא דיעקב. ירושלים היינו כרסייא דדוד, ועל דא כתיב, עד די כרסון, ולא כרסיא. כרסון סגי אין נפלו, וכלהו לא נפלו.

בא ראה, כשאותם צדיקי אמת משתדלים בתורה, כל אותם פחות שאר העמים, של שאר החילות, כל החילות שלהם נכפים ולא שולטים בעולם, וישראל [יש] מזמנים עליהם להעלותם על הפל. ואם לא, חמור גורם לישראל ללכת לגלות ולפל בין העמים ולשלט עליהם, וכל זה למה? משום וירא מנחה פי טוב, ומתקן לפניו, ויכול להרויח בגללה כמה טובות וכמה כסופים, והטה דרכו שלא לסבל על תורה, משום כך ויהי למס עבד.

בתוב (שיר 1) הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים גם ישנים וגו'. הדודאים נתנו ריח - [הדודאים] אלו אותם שמצא ראובן, כמו שנאמר (בראשית 30) וימצא דודאים בשדה, ולא התחדשו דברי תורה אלא על ידי בישראל, כמו שנאמר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים וגו'.

ועל פתחינו כל מגדים - הם גרמו להיות על פתחינו, על פתחי בתי כנסיות ובתי מדרשות, כל מגדים חדשים גם ישנים - כמה דברים חדשים ועתיקים של התורה שהתגלו על ידיהם, לקרב את ישראל לאביהם שלמעלה. זהו שכתוב לדעת מה יעשה ישראל.

דודי צפנתי לך (שיר 2) - מפאן למדנו, שכל מי שמשתדל בתורה פראוי ויודע לחדש דברים ולחדד דברים פראוי, אותם הדברים עולים עד פסא המלך, וכנסת ישראל פותחת להם שערים וגוננת אותם. ובשעה ששכנס הקדוש ברוך הוא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן, מוציאה אותם

תא חזי, פד אינון זפאי קשוט משתדלי באורייתא, כל אינון תוקפין דשאר עמין, דשאר חילין, וכל חילין דלהון, אתכפין ולא שליטי בעלמא, וישראל (נ"א ו"ש) אזדמן עלייהו לסלקא לון על פלא. ואי לא, חמור גרמא לון לישראל למיהף בגלותא, ולמנפל ביני עממיא, ולמשלט עלייהו. וכל דא אמאי, בגין, וירא מנחה כי טוב, ומתקנא קמיה, ויכיל למרווח בגינה כמה טבין וכמה כסופין, וסטא אורחיה דלא למסבל עולא דאורייתא. בגין כך ויהי למס עובד.

בתוב, (שיר השירים 1) הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים גם ישנים וגו'. הדודאים נתנו ריח, (הדודאים) אלין אינון דאשפח ראובן. כמה דאת אמר, (בראשית 30) וימצא (דף רמג ע"א) דודאים בשדה, ולא אתחדשן מלי דאורייתא, אלא על ידי בישראל, כמה דאת אמר, (דברי הימים א יב) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים וגו'.

ועל פתחינו כל מגדים, אינון גרמו למיהוי על פתחינו, על פתחי בתי כנסיות ובתי מדרשות, כל מגדים חדשים גם ישנים, כמה מלי חדתאן ועתיקין דאורייתא, דאתגליין על ידיהו, לקרבא לישראל לאבוהון דלעילא. הך הוא דכתיב, (דברי הימים א יב) לדעת מה יעשה ישראל.

דודי צפנתי לך. (שיר השירים 2) מהכא אוליפנא, כל מאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות, וידע למחדי מלין, ולחדותותי מלין כדקא יאות, אינון מלין סלקין עד פרסייא דמלפא, וכנסת ישראל פתח לון תרעין, ויגניז לון. ובשעתא דעאל

ובשעתא דעאל